

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

Qvando Et Vnde Primi Monachi Ad Hirsaugiam, in hac secunda fundatione
siue instauratione aduenerint.

urn:nbn:de:0128-1-17336

*Monasteri-
o Graf-
schaffi con-
firmatur.*

*Fundatio
monasterij
Salued.
Iohannes.*

*Herman-
nus ex mo-
nacho epi-
scopus Bam-
bergensis.*

dinis nostri in Westphalia, quod in lingua illius gentis *Greschaffi* appellatur, in quo posuit abbatem & monachos qui secundum regulam viuerent, quos necessarijs omnibus prouidit, Tertium quoque ordinis nostri monasterium sanctus archiepiscopus Anno fundatissimi patris nostri Benedicti cum abbate posuit, quos praedij & donationibus multum cumulauit.

His temporibus venit quidam monachus ex Hibernia ordinis nostri, qui dicebatur Ioannes, in territorium Meckelnburg in Saxonia, praedicans incolis uerbum Dei, quem propter zelum fidei & infatigabilem euangelizandi constantiam Romanus pontifex gentibus illis praefecit episcopum, qui tandem pro fide & iustitia martyrio coronatus, ad Deum migravit.

Hermannus quoque ex monacho coenobij sanctae Felicitatis in Schwartzacht, non longe ab Herbipoli nostri ordinis his diebus post obitum Guntheri episcopi Babergensis in locum eius successit. Sunt qui scribant Hermannum hunc, uicedominum fuisse Moguntinum, & amicorum precibus ac precio episcopatum coemisse, postea uero poenitentia ductum intrasse monasterium.

QUANDO ET VNDE PRIMI MONACHI AD HIRSAUGIAM, in hac secunda fundatione siue reedificatione aduenerint.

Comitis Adelberti inconstantia.

Wiltrudis comitissa Suetiae consiliaria.

Bona fama monasterij ad Eremitas.

De monasterio Solutariensi fratres aduenerunt.

Monasterij inhabitare incipiunt.

Comitis Solutariae mala contra fratres.

Abbas Wilhelmus libertatem coenobij impetravit.

INTEREA dum opus inceptum in fundatione templi S. Aurelij pontificis non procomitem Adelbertum continuaretur, sanctae mulieri omnis mora nimium uidebatur prolixa, quippe quae & animum mariti remissum inconstantemque non ignorabat, & necdum in diuino timore satis fundatum de facili a sancto proposito reflecti posse sciebat. Vnde sagaci vsa consilio consummationem monasterij non duxit expectandam, ac forte mors impedimenta quaelibet interponeret, si aut eam priusquam perficeretur opus aut comitem rapuisset. Mouit ergo uxor deuota maritum, ac tandem persuasit, ut monachos non expectato consummationis termino, qui adhuc longe uidebatur abesse, introduceret: cum quorum consilio perficeret, quod in construendis mansionibus & cellis monasticis nondum esset consummatum. Dedit ergo comes persuadenti sceminae consensum, & unde monachi adducerentur, qui secundum regulam monasticam in euilpe uiuerent, habere consilium. Erat autem in illo tempore monasterium solitariorum, quod ab antiquo (sicut longe retro diximus) Ad eremitas dicebatur, in Nigra sylua, bonae opinionis & regulam conuersationis monachorum inibi degentium, praeter ceteris Suetiae monasterijs laudatum, cuius fama boni odoris gloria induciti, comes & comitissa monachos, si possent impetrare, petere decreuerunt. Missa itaque ad ipsius coenobij abbatem legatione comes Adelbertus rogat, sibi monachos uita & conuersatione praecipuos mitti, qui monasterium a se fundatum sub regula S. patris Benedicti possideant. Missi sunt ergo de monasterio praedicto fratres cum Friderico uenerabili viro, quem sibi praefecerunt abbatem.

MLXV.

Veneruntque ad Hirsaugiam, anno Dominicae natiuitatis 1065. indictione 3. praedicti nonarum Decemb. a desolatione primi monasterij 63. a fundatione autem prima anno. Quos ut uidit deuota Christi famula Wiltrudis comitissa, cum incredibili gaudio suscepit, dispositisque omnibus quae ad sustentationem seruorum Dei uidebantur necessaria, monasterium eis una cum comite marito consentiens in possessionem temporariam tradidit. Sed cum Fridericus abbas & fratres dicerent traditionem hanc nequaquam sufficere, nisi eorum in facie sanctae matris ecclesiae, uocatis ad hoc testibus idoneis ut moribus bonis, ita & generis nobilitate praestantibus secundum consuetudinem ordinis fuerit confirmata, displicuit quidem comiti, quippe qui monasterium & monachos in suam cupiebat redigere potestatem. Dissimulans autem exteriori apparatu mentem quam gerebat, respondit, se consummato opere facturum omnia quae ratio postularer. At uero de possessionibus quas tam ipse quam progenitores sui de monasterio dudum uolenter rapuerant, cum restituisset aliquas ad usum fratrum, plures seruauit, & forsitan nec illas quidem restituisset, nisi religiosa coniugis importunitate fuisset nimia superatus. Verum post obitum Friderici abbatis cum reuerendissimus abbas Wilhelmus regimini monasterij fuisset praelatus, puritate & simplicitate sua columbina comitis astutiam & meram coenobij huius libertatem, tam a summo Pontifice, quam ab Imperatore cum

Henrici

era
o r i a

consensu Adelberti comitis impetrauit, quemadmodum suo in loco plenius dicemus. Postea vero quam fratres in possessionem monasterij, nec dum consummati fuerunt admilli, ceperunt diligentissime operam dare, vt ecclesia quantocius perficeretur, sperantes se tunc rerum quoq; temporalium necessariam prouisionem iuxta pollicitum saluatoris nostri in Euangelio, diuque patris monachorum in regula sine dubio assequi, cum ante omnia in exhibitione seruitutis Dei omnipotentis debitum præmiserint famulatū. Erant autem fratres numero duodecim, quorum seruorem & deuotionem cum S. foemina Wiltrudis comitissa uidisset, omni qua potuit virtute satagebat apud maritū, ne quid ad consummationem tam sancti operis deesse contingeret. Vnde suam munificentiam in fratres, & pietatem in Deum, multis beneficijs ostendit: & quæcunque ad sustentationē seruorum Domini intellexisset necessaria, nunc manifeste, nunc etiam occulte liberaliter impendit. Et licet fratres vna cum artificibus, quos comes impensis suis conduxerat, incepto fortiter ac diligenter instarent operi, non tamen illud tam cito ad perfectionem operam perducere potuerunt. Per annos namq; decem ferme consummata fuit ecclesia, vna cum cæteris quibusdam habitaculis necessarijs, ad conuersationem monachorum. Anno siquidem dominicæ natiuitatis 1060. sicut antea prædiximus, noua ecclesia veteri præcedente anno deposita, iactis fundamentis saxeis inchoata est, & tandem anno 1070. perfecta, & sicut postea dicemus anno septuagesimo primo per episcopum Spirensē Henricum consecrata. Annis itaque decem in constructione monasterij laboratum est.

Abbas autem Fridericus consummationem ecclesiæ, cum cæteris mansionibus monasterij, tamen manu indefessam operi apponeret, videre non potuit: quia post triennium falsis accusationibus quorundam circumuentus, sicut dicemus, depositus ab officio dignitatis fuit, & non multo post obiit. Huius autem foundationis & monasterij dedicationem, traditionem & libertatem, quamuis in hoc loco secundum narrationis ordinem, priusquam abbatis Friderici gesta scribenda sumamus, exponere deberemus. quia tamen post eius mortem sub abbate Wilhelmo contigerunt, ad ipsius quoque tempora diximus referuandas.

Numerus fratrum in principio monasterij.

In decem annis ecclesia S. Aurely fuit perfecta.

Fridericus abbas non vidit loci perfectionē. Ordinem historiae aufer ratione transponit.

DE FRIDERICO, XI. HIRSAUGIENSIS MONASTERII ABBATE qui præfuit annis III. & moribus eius, ac gestis illius temporis.

FRATRIBVS itaque monachis de cœnobio eremitarum in Hirsaugiam comite Adelberto petente venientibus, quemadmodum iam diximus, numero duodecim in abbatem primum huius instaurationis prælatusest Fridericus, qui ab origine foundationis monasterij Hirsaugiensis abbas vndecimus fuit. Electus autem fuit anno Domini 1065. indictione 3. anno posteaquam vacauerat abbatia tertio & sexagesimo, ordinatus ab Einhardo Spirensi episcopo, & præfuit annis 3. mensibus 8. de cuius vita & conuersatione, quantum ad huius rationem operis pertinet, pauca sunt à nobis præmittenda. Fridericus itaque abbas, de quo nobis sermo est, natus fuit ex parentibus ingenuis, de gente Sueonum antiqua familia, secundum seculi huius nobilitatem non infimus, à quibus in iuuentute ad discendum literas positus, satis quantum ætas illi permisit, in discendo cum tempore profecit. Postea vero quam sapere & intelligere aliquantulum cœpit, ad Deum se non sine mentis seruore, in puero quidem admirabili conuertit, & in monasterio eremitarum, apud cellam videlicet S. Meinradi, mansionem inter monachos, parentum adiutus suffragio petijt & impetrauit. Ex hinc tempus omne in exercitijs monasticis & disciplina regulari satis quiete non paucis annis exegit, nulli molestus, nullique onerosus, sed ante faciem tuam in simplicitate ambulans, parum de mundi huius ratione cogitabat. Lectioni namque diuinarum scripturarum & internæ compunctioni à iuuentute deditus ac magistrorum sollicitudine & prouidentia probe institutus, veluti consuetudine quadam introducta didicit, cum mundo nullum prorsus habere commercium. Erant nempe illo tempore monachi in sepe dicto monasterio regularem vitam ac puritatem coram Deo & hominibus sine querela optimam ducentes, qui pueros & iuuenes, quos in sui consortium suscepissent, verbo & exemplo non solum in scientia scripturarum, sed etiam in moribus, ad compunctionis internæ deuotionem imbuebant. Quibus exercitijs Fridericus pene ab infantia maiorum cohortatione & exemplis instructus, viam simplicitatis virtuosæ quam semel didicit, vsque ad mortem inuiolabiliter custodiuit. Post multos vero annos, cum Adelbertus comes de Caluae (sicut diximus) monachos & abbatem ex Solitariensium cœtu supplex expeteret, nullus tū Friderico melior occurrit,

Fridericus fuit abbas huius monasterij.

Vita & conuersatio Friderici abbatis.

Quomodo monachus factus.

Lectioi deditus mundana non curauit.

Itam monachorum Solitariensium.